

Obvodné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
5. ročník, školský rok 2012/13
Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

A) Jazykovedno-kritická rozprava o slovenských písmenách
B) Nárečja Slovensku alebo potreba písanja v tomto nárečí
C) O literárnej vzájemnosti medzi kmeny a nářečmi slavskými

7.* Juraj Fándly igyekezett tanító-és elmélkedő könyveivel fejleszteni a köznép kultúráját. Könyveit a Szlovák Tudós Társaság segítségével adta ki. Olvasd el az alábbi szöveget és válaszolj a kérdésekre.

“Už techda, milí hospodáru, na krátko ťanapomínam k pilnej práci, k mírnosti a k strídmosti. Teto tri vecí ňech sú tvuj prví hospodárski rád. Jestli si leniví, viďdi aspoň pre ukraceňi unovaného času do poľa, id' k mravcovi, uč sa od ňeho pilnosť a usilováňi...”

- a) Mi volt a címe mezőgazdasági enciklopédiájának?
- b) Milyen nyelven (melyik irodalmi nyelven) íródott?

8.* Hogy nevezik a szlávok összetartozásának elképzelését?

9.* Olvasd el az alábbi részletet a *Hlasové o potřebě jednoty spisovného jazyka pro Čechy, Moravany a Slováky* című műből és válaszolj a kérdésekre.

„Samotný rozdiel medzi českým a slovenským nárečím nie je taký veľký a podstatný. Česká literatúra stojí teraz už na značnom stupni dokonalosti. Slovák tu teda príde už takpovediac do hotového a nebude nútený si ešte len prvú najťažšiu cestu kliesniť. Spisovateľ terajších bratislavských novín [Slovenské národné noviny] vydáva svoje a jeho nasledovníkov nárečie chvastavo za pravú slovenčinu: proti čomu my ostatní rodení Slováci verejne protestujeme, vyhlasujúc to za lož a nepravdu.

- a) Ki a mű szerzője?
- b) Hogyan viszonyult a "terajších bratislavských novín" nyelvjárásához?
- c) Milyen nyelvet használt és helyezett előtérbe?
- d) Ki volt a szerzője az említett "Spisovateľ a terajších bratislavských novín".

10.* A magyarok körében is erős volt a nemzeti mozgalom. Többen közülük terjesztették az *egy nyelv – egy nemzet* gondolatát.

- a) Hogyan nevezzük más kifejezéssel a magyarosítást, amely a 19. században volt folyamatban?
- b) Írd le, ki volt a 19. század 40-es éveiben a magyar nemzeti mozgalom vezetője. Képmása a mellékelt ábrán látható.

11.* A szlovák nemzeti mozgalom harmadik generációjának képviselői a 19. század első felében a népművelésre és a műveltség növelésére helyezték a fő hangsúlyt. A felsorolt lehetőségek közül válassz ki **négy** konkrét tevékenységet, amellyel foglalkoztak és írd le a válaszára (elég leírni a megfelelő számjegyet).

- 1) vasárnapi iskolák alapítása
- 2) szlovák középiskolák alapítása
- 3) a mértékletesség egyleteinek megalapítása
- 4) kultúregyletek megalapítása
- 5) a Matica Slovenská helyi szervezeteinek megalapítása
- 6) a Szlovák Nemzeti Párt helyi szervezeteinek megalapítása
- 7) gazdasági egyletek megalapítása

12.* Az 1848 –as és 1849-es évek Szlovákiában is viharosak voltak. Területünket is elérték a polgári forradalmak hullámai. Válaszolj az alábbi kérdésekre.

- a) 1848 szeptemberében megalakult a szlovák nemzeti mozgalom politikai és katonai szervezete. Írd le, hogy nevezték és melyik városban alakult meg.
- b) Sorold fel a három személyiség nevét, akik tagjai voltak a szervezet politikai részének.
- c) A szlovákok létrehozták saját katonai egységeiket is. Milyen néven ismeretesek?
- d) Kinek az oldalára álltak a szlovákok vezetői? Bécs oldalára, vagy a magyarok oldalára?

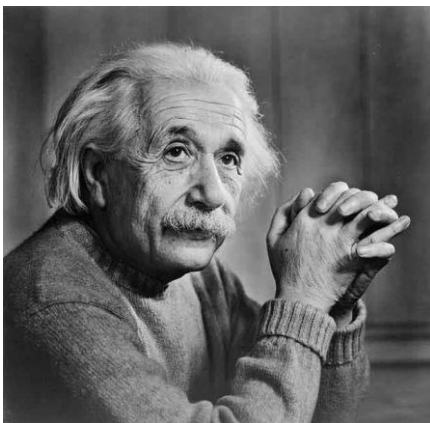
13.* A szlovák nemzeti mozgalom jelentős személyiségeiről több szlovákiai települést neveztek el. Sorolj fel négy ilyen települést.

14. Az első világháború után Ausztria-Magyarország megszűnt és helyén öt új önálló állam jött létre. Sorold fel ezeket az államokat.

15. Az első világháborút követő zűrzavarban Szlovákia keleti részén egy állam jött létre – a Szlovák Tanácsköztársaság. A felsorolt fogalmak közül válassz ki hármat, amelyek jellemzik a Szlovák Tanácsköztársaságot.

1919-es év, 1918-as év, rövid ideig tartott, magyar bolsevik hadsereg, lengyel bolsevikok

16.

A fényképen a világ egyik legnagyobb tudósa látható. Az első világháború előtt Európából az USA-ba emigrált. Válaszolj az alábbi kérdésekre.

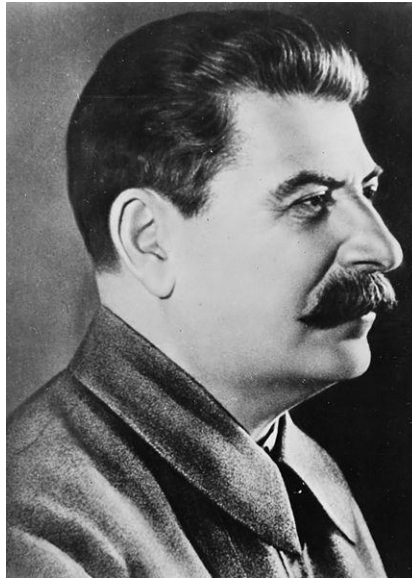
- a) Hogy hívták ezt a tudóst?
- b) Melyik országból származott?
- c) Egy jelentős tudományos elméletet dolgozott ki. Hogy nevezik ezt az elméletet?

17. A mellékelt fényképeken két orosz bolsevik vezető látható, akik jelentős mértékben befolyásolták a 20. század történelmét. Válaszolj a következő kérdésekre.

A

B

- a) Kik láthatók ezeken a fényképeken? Nevüket írd a válaszívre.
- b) Valódi nevük helyett ragadványnevet használtak. Írd le a valódi nevüket.
- c) Melyikük volt az októberi fordulat vezető személyisége, amikor Oroszországban hatalomra kerültek a bolsevikok? Melyik évben került sor a fordulatra?
- d) Oroszország hosszú éveken át a SZSZKSZ rövidítés alatt volt ismeretes. Írd szét ezt a rövidítést.

18. Vavro Šrobár szlovák politikus a CSSZK idején jelentős pozíciót töltött be. Hol töltötte be ezt a pozíciót:

- a) Igazgatási Minisztérium,
- b) Központi Teljhatalmú Minisztérium,
- c) Szlovák Teljhatalmú Minisztérium.

19. Ha a 20. század 20.-as éveiben meghívást kaptál volna a weimari köztársaságba, melyik ma létező országba utaznál...

- a) Ausztriába,
- b) Németországba,
- c) Svájcba.

20. A 20. század 20-as és 30-as éveinek egyik leghíresebb filmcsillaga nevének rövidítése a Ch. Ch. Írd le a színész teljes nevét.

21. A két háború között Európában több diktatúra jött létre, melyek elnyomták az emberi- és a polgári jogokat. Az alábbi fogalmak közül válassz ki négyet, melyek az ilyen politikai rendszert jellemzik.

- A) a hatalom szigorú összpontosítása,
- B) a politikai ellenfelek üldözése,
- C) szabad választások
- D) a médiumok cenzúrája,
- E) erős polgári szektor
- F) erős propaganda,
- G) a művészetek fellendülése

22. Csehszlovákiában intenzíven fellendült a művészet. Az alább felsoroltak közül kik voltak a festőművészek?

*Miloš A. Bazovský, Hana Meličková, Pavol Bielik, Ľudovít Fulla,
Mikuláš Galanda, Karol Plicka*

23. A mellékelt képen egy jelentős szlovák politikus látható. Válaszolj az alábbi kérdésekre.

- a) Hogy hívták a politikust?
- b) Első szlovákként milyen jelentős politikai funkciót töltött be a CSSZK-ban?

24. A második világháború előtti jelentős nemzetközi egyezményrel kapcsolatban elterjedt a „rólunk nélkülünk” mondás. Milyen egyezményről van szó és melyik évben írták alá?

25. Helyezd kronológiai sorrendbe (a legkorábbtól a legkésőbbiig) a második világháború eseményeit Európában, az alábbiak közül:

*a SZSZKSZ megtámadja Finnországot, Németország megtámadja Lengyelországot,
Németország megtámadja a SZSZKSZ, légitámadás Nagy- Britannia ellen, Németország megtámadja Franciaországot*

26. A második világháború idején a németek több koncentrációs tábort létesítettek. Ezek neveit egészítsd ki a válaszíven.

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský
Recenzent: Mgr. Marko Mižičko
Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2013
Slovenská komisia Dejepisnej olympiády
Preklad: Ing. Veronika Zsideková